05/01/2021

Κάλεσμα για εθνική ενότητα και ομοψυχία από τον Μητρ. Σερρών

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Σερρών και Νιγρίτης

Πομαντορική Εγκύκλιο με την οποία απευθύνεται προς το χριστεπώνυμο πλήρωμα της Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης, με αφορμή την έναρξη του επετειακού έτους με αφορμή τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, απέστειλε ο Μητροπολίτης κ. Θεολόγος.

Όπως σημειώνει ο Σεβασμιώτατος: “Η μελέτη και η βαθιά γνώση της ιστορίας, η επαγρύπνηση και η εγκατάλειψη του εφησυχασμού, η εθνική μας ενότητα και ομοψυχία αποτελούν και σήμερα τα πιο αποτελεσματικά όπλα, για την αντιμετώπιση των ποικίλων εθνικών, κοινωνικών και πνευματικών προκλήσεων της σύγχρονης εποχής”.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ:

«Ἡ ἑλληνική Ἐπανάσταση εἶναι ἡ πιό πνευματική ἐπανάσταση πού ἔγινε στόν κόσμο. Εἶναι ἁγιασμένη. Ἡ ἐλευθερία, πού γι’ αὐτή θυσιαζόντανε οἱ Ἕλληνες, δέν ἦτανε κάποια ἀκαθόριστη θεότητα, ἀλλά ἦτανε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός» (Φώτης Κόντογλου. Ἡ πονεμένη Ρωμιοσύνη).

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ὁ ἔνδοξος Ἑλληνικός λαός στήν ἱστορική του πορεία, ἔχει γνωρίσει πολλούς κατακτητές, ἔχει ἀποκτήσει συνείδηση τί θά πεῖ σκλαβιά καί ἔχει χύσει πολύ αἷμα γιά τήν πολυπόθητη κάθε φορά ἐλευθερία του. Ἔτσι γνωρίζει τή μεγάλη σημασία καί ἀξία τῆς εἰρηνικῆς καί ἐλεύθερης ζωῆς. Ἡ Ἐθνεγερσία τοῦ 1821 συνδέθηκε ἄρρηκτα μέ τόν ἕως θυσίας ἀγώνα γιά τήν ἀνάκτηση τῆς ἐλευθερίας. Εἶναι κοινό χαρακτηριστικό ὅλων ἐκείνων τῶν γενναίων δημιουργῶν τῆς ἐποποΐας τοῦ 1821, ἡ βεβαιότητα γιά τόν ἱερό σκοπό τῆς Ἐθνεγερσίας, ἡ κοινή ἀπόφαση γιά τήν ἐλευθερία ἤ τόν θάνατο καί ἡ κοινή πίστη στήν θεία συμμαχία καί πρόνοια. Στόν ὑπέρτατο αὐτόν ἀγώνα οἱ ἀγωνιστές τῆς ἐλευθερίας προσέφεραν μέ θαυμαστή γενναιότητα τήν ἴδια τους τήν ζωή καί ἀποφάσισαν τόν ὑπέρ πάντων ἀγώνα ἐναντίον τοῦ ἀλλόθρησκου καί βάρβαρου δυνάστη.

Κατά τήν διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμός, ἡ πονεμένη Ρωμηοσύνη, ὅπως τήν χαρακτηρίζει ὁ Φώτης Κόντογλου, ἀντιστάθηκε μέ τήν ὀρθόδοξο πίστη, τήν ἑλληνική παιδεία, τό ντουφέκι καί μέ τό φιλότιμο. Στίς ἔνοπλες ἐξεγέρσεις, πρωτοστατοῦσαν οἱ κλεφταρματωλοί, ἀλλά κεφαλαιώδης ἦταν καί ὁ ρόλος τῶν Ἐπισκόπων, τῶν ἁπλῶν ἱερέων καί τῶν μοναχῶν. Στήν δεύτερη μορφή ἀντιστάσεως, τήν πνευματική καί ἠθική, ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε ὁ ἀδιαμφισβήτητος ἡγέτης καί καθοδηγητής. Ἡ συμμετοχή τῆς Ἐκκλησίας στήν ἀντίσταση κατά τοῦ
Τούρκου δυνάστη καί ἡ προσφορά της στήν διαφύλαξη τῆς ἑνότητας καί τῆς συνέχειας τοῦ Γένους ὑπῆρξαν μεγαλειώδεις. Ὁ ἔγκριτος Βρετανός Βυζαντινολόγος Στῆβεν Ράνσιμαν, στό βιβλίο του «Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλωσίᾳ» ἐπισημαίνει: «Ἡ Ὀρθοδοξία ἦταν ἡ δύναμη πού διετήρησε τόν Ἑλληνισμό κατά τήν διάρκεια τῶν σκοτεινῶν αἰώνων…». Τό Ἑλληνικό Ἔθνος ἀφοῦ δοκιμάσθηκε σκληρά, τελικά θριάμβευσε, γιατί εἶχε πίστη στόν Θεό, τό δίκαιο καί τήν ἀλήθεια.

Ἡ πνευματική αὐτή ἀντίσταση τοῦ Γένους καί ὁ πρωταγωνιστικός ρόλος τῆς Ἐκκλησίας μας κατά τήν περίοδο ἐκείνη ἀναδεικνύονται κυρίως στούς τομεῖς τῆς διαφυλάξεως τῆς πίστεως καί τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως. Οἱ ἔννοιες Ὀρθόδοξος καί Ρωμηός ἦσαν σχεδόν ταυτόσημες. Καθ’ ὅλην τήν διάρκεια τῆς δουλείας στούς Ὀθωμανούς Τούρκους ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ὑπῆρξε ἕνα μεγάλο καί διαρκές σχολεῖο πίστεως, ἑλληνικῆς παιδείας, ἐλπίδος, ὑπομονῆς, πνευματικῆς ἀντιστάσεως, ἠθικῆς ἐλευθερίας καί ἐθνικῆς ἀφυπνίσεως. Ἔτσι ἐπιτεύχθη ἡ παλιγγενεσία τῆς πατρίδος. Μόνον ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ βαθειά πίστη τῶν ἡρωϊκῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ 1821. «Μάχου ὑπέρ Πίστεως καί Πατρίδος» ἔγραφε στήν Προκήρυξη τῆς 24ης Φεβρουαρίου τοῦ 1821 ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης.

Μέ τήν συντονισμένη προετοιμασία ἀπό τήν Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τούς διδάχους τοῦ γένους, τούς προεστούς καί τίς ἄλλες κοινοτικές ὁμάδες καί κυρίως χάρις στό ἀδούλωτο φρόνημα τῶν Ἑλλήνων, πού διαχρονικά ἀποτελεῖ κληρονομιά τῆς φυλῆς μας, ξύπνησαν λησμονημένες στό χρόνο προσδοκίες, φούντωσαν ξεθωριασμένες ἀπό τά βάσανα ἐλπίδες, ἀναβίωσαν καταπιεσμένες ἀπό τήν φρικτή τυραννία δυνάμεις. Ἔτσι, ξεσηκώθηκαν ἀπό τήν ταπείνωση οἱ σκλαβωμένοι Ἕλληνες, ξαναγεννήθηκαν μέσα στόν τάφο οἱ ἀγωνιστές, ἐστάθησαν μέ γενναιότητα μπροστά στό βάρβαρο δυνάστη καί ὕψωσαν μέ ὑπερηφάνεια τό σύνθημά τους σέ κάθε γωνιά τῆς ἑλληνικῆς γῆς: «Ἐλευθερία ἤ θάνατος», «Γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν ἐλευθερία». Σ' αὐτόν τόν τιτάνιο ἀγώνα πηγή ἐμπνεύσεως καί δύναμις συνεκτική ὑπῆρξε ἡ ἁγία Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, γιά τήν ὁποία τόσο εὔστοχα ἡ ἀείμνηστη λογοτέχνης Ἰωάννα Τσάτσου ἔλεγε: «Ἡ Ὀρθοδοξία ἦταν πατρίδα σέ κάθε σκλαβιά. Ἡ πατρίδα μας ἦταν ἡ Ὀρθοδοξία μας»! Κάθε ἥρωας, πού ἔγινε ἐπώνυμος ἤ ἔμεινε ἀνώνυμος πάνω στή σκηνή τοῦ μεγάλου ἀγώνα, ἐνσάρκωσε μέσα του ὁλόκληρο τό Ἔθνος, ὅπως καί τό ἴδιο τό Ἔθνος ταυτίσθηκε μέ κάθε ἐπώνυμο ἤ ἀνώνυμο ἀγωνιστή τοῦ ἔπους τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ Ἑλληνική ἐπανάσταση δέν μοιάζει μέ καμία ἄλλη ἐπανάσταση τῆς ἐποχῆς. Ἀξιοποιεῖ μέν τίς ἰδέες ἀπό ἄλλα εὐρωπαϊκά ἐπαναστατικά κινήματα τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀλλά δέν εἶναι ἀντίγραφο καμμιᾶς. Εἶναι ἐπανάσταση μέ ἐθνικό καί θρησκευτικό χαρακτήρα, πού ἔχει ὡς κίνητρο τήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἑλλήνων ἀπό τούς ἀλλόθρησκους Ὀθωμανούς. Ἦταν ἐπανάσταση ἑνός εὐγενικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ποθοῦσε τήν ἐθνική του ἀνεξαρτησία, ἔπειτα ἀπό σκλαβιά 400 καί περισσοτέρων χρόνων στόν Τούρκο δυνάστη. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἔχει συνοψίσει σέ λίγες γραμμές μέ τόν πλέον αὐθεντικό τρόπο τόν χαρακτήρα τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀγῶνος: «Ἡ ἐπανάστασις ἡ ἐδική μας δέν ὁμοιάζει μέ καμμίαν ἀπό ὅσας γίνονται τήν σήμερον εἰς τήν Εὐρώπην. Τῆς Εὐρώπης αἱ ἐπαναστάσεις ἐναντίον τῶν διοικήσεών των εἶναι ἐμφύλιος πόλεμος, ὁ ἐδικός μας πόλεμος ἦτον ὁ πλέον δίκαιος, ἦτον ἔθνος μέ ἄλλον ἔθνος». Ἡ ἐθνική παλιγγενεσία διακρινόταν γιά τήν ὁμοψυχία τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ, τήν ἀκλόνητη πίστη, τόν ἀγνό πατριωτισμό, γι' αὐτό καί πέτυχε. Σωρεία ἀρχιερέων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ Ἀθηνῶν Θεόφιλος, ὁ Μονεμβασίας καί Σπάρτης Χρύσανθος, ὁ Χριστιανουπόλεως Γερμανός, ὁ Ναυπλίου καί Ἄργους Γρηγόριος, ὁ Δημητσάνης Φιλόθεος, ὁ Ὠλένης Φιλάρετος, ὁ Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ, ὁ Κορώνης Γρηγόριος, ὁ Κίτρους Μελέτιος, ὁ Ἱερισσοῦ Ἰγνάτιος, ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος, ὁ Ἄρτης Πορφύριος, ὁ Ἕλους Ἄνθιμος, ὁ Σαλώνων Ἡσαΐας, ὁ Λαρίσης Πολύκαρπος, ὁ Χίου Πλάτων, ὁ Μεθώνης, Ναυαρίνου καί Νεοκάστρου Γρηγόριος, ὁ Ρωγῶν Ἰωσήφ, ὁ Σισανίου καί Σιατίστης Ἀλέξανδρος, κληρικοί καί μοναχοί ἱερομάρτυρες καί ἐθνομάρτυρες, ὅπως ὁ Ἀθανάσιος Διάκος στήν Ἀλαμάνα, ὁ Γρηγόριος Δικαῖος στό

Μανιάκι, ὁ καλόγερος Σαμουήλ στό Κούγκι καί ἀγωνιστές, ἔλαβαν ἐνεργό μέρος στήν Ἐπανάσταση, ἔδωσαν τήν ζωή τους πολεμώντας τόν Ὀθωμανό κατακτητή καί τό αἷμα τους πότισε τό δένδρο τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Ἕνας ἀπό τούς θεσπεσίους πρωτεργάτες αὐτοῦ τοῦ ἔπους, στόν ὁποῖον οἱ σύγχρονοι Σερραίοι ὀφείλουμε ἰδιαιτέρα τιμή καί εὐγνωμοσύνη, γιά ὅσα ὑπέρ τῆς πίστεως καί τῆς πατρίδος ἔπραξε, εἶναι καί ὁ συντοπίτης μας Ἀρχιστράτηγος Ἐμμανουήλ Παπᾶς, ὁ ὁποῖος προσέφερε στόν ἀγώνα ὁλόκληρη τήν οἰκογένεια καί τήν ζωή του καί σφράγισε τήν πολύτιμη αὐτή προσφορά μέ τόν θάνατό του. Ἐργάσθηκε μέ σύνεση, εὐστροφία καί ἀγωνιστικό φρόνημα, μή φειδόμενος κόπων καί χρημάτων, ὑπέρ τῆς ἐθνικῆς ἀφυπνίσεως καί προστασίας τῶν ἀδικουμένων Ἑλλήνων καί ὑπέρ τοῦ ὑπερμεγίστου ἀγαθοῦ τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐξέχουσα καί ἐμβληματική προσωπικότητα τοῦ Σερραίου ἀρχηγέτη, διεδραμάτισε σπουδαῖο ρόλο στήν ἔκβαση τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα σέ τοπικό ἀλλά καί ἐθνικό ἐπίπεδο. Ἡ συνεισφορά του στόν ἀγώνα, ἡ ὁποῖα ἀνεδείχθη ὑπερτέρα τῶν περιστάσεων σέ φιλοπατρία, ἀγνότητα καί καθαρότητα προθέσεων καί κινήτρων, θάρρος, ἀνδρεία καί πνεῦμα θυσίας, εἶναι μεγαλειώδης καί μοναδική σέ ἀποφασιστικότητα, ἀφού ὑπερέβη τά ὅρια τοῦ ἐφικτοῦ καί μετεωρίσθηκε στά ὅρια τοῦ θαύματος. Ἄς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τοῦ «ἀθανάτου» αὐτοῦ ἥρωα πού τά σεπτά λείψανά του σκεπάζει ἡ ἔνδοξος Σερραϊκῆ γῆ καί ἀπαλά τά μυρώνει μέ τό εὐωδιαστό θυμίαμα τῶν λουλουδιῶν της.

Χρέος τοῦ οἰκουμενικοῦ Ἑλληνισμοῦ καί ἐπιβεβλημένο καθῆκον ὅλων μας πού σήμερα ἀπολαμβάνουμε τό μέγα ἀγαθό τῆς ἐλευθερίας, εἶναι νά ἀξιοποιήσουμε τήν πνευματική αὐτή παρακαταθήκη καί τήν ἱστορική ἐμπειρία, τήν ὁποία συνθέτουν οἱ ἀγῶνες καί οἱ θυσίες τῶν ἡρώων ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνικῆς παλιγγενεσίας. Ἡ λαμπρή αὐτή ἐπέτειος μᾶς δίδει τήν ἀφορμή νά ἐμβαθύνουμε μέ γόνιμο τρόπο στά γεγονότα, νά διδαχθοῦμε ἀπό αὐτά, διορθώνοντας τά λάθη μας καί αὐξάνοντας τίς ἀρετές μας, νά «κοινωνήσουμε ἀπό τό ἀθάνατο κρασί τοῦ ’21», ἀλλά καί νά θυμηθοῦμε τίς κακουχίες καί τά βάσανα πού ἔζησαν οἱ ἔνδοξοι πατέρες μας. Παραλλήλως ὅμως αὐτή ἡ ἐπέτειος θά πρέπει νά λειτουργήσει καί ὡς ἕνα ἰσχυρό ἀνάχωμα στήν ἰσοπεδωτική λήθη τῶν καιρῶν μας, πού ἀπεργάζεται τήν ἀποδυνάμωση τῶν συνεκτικῶν καί ὑπαρκτικῶν στοιχείων αὐτοῦ τοῦ Ἔθνους. Ἡ ἀπαλλαγμένη ἀπό προκαταλήψεις, φανατισμούς καί στρεβλώσεις μελέτη καί γνώση τῆς ἱστορίας μας εἶναι ἱερά ὑποχρέωσις καί καίριο μέλημα κάθε ἐχέφρονος λαοῦ, πού πορεύεται μέσα στό συνεχῶς μεταβαλλόμενο σύγχρονο ἱστορικό γίγνεσθαι.

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ἡ τοπική μας Ἐκκλησία, θέλουσα να συμβάλει οὐσιαστικά στόν ἑορτασμό τῆς

τριπλῆς ἐπετείου, τῆς συμπληρώσεως δηλαδή τῶν 200 χρόνων ἀπό: α) τῆς ἐθνικῆς παλλιγγενεσίας (25-03-1821), β) τῆς θαυμαστῆς διασώσεως τῆς μεγαλομάρτυρος πόλεως των Σερρῶν, πρεσβείαις τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τήν 8η Μαΐου 1821, ἐκ τῆς σφαγῆς ὑπό τῶν ὀθωμανῶν Τούρκων καί γ) τῆς κοιμήσεως τοῦ πρωτεργάτου τῆς ἐπαναστάσεως στήν Μακεδονία, Σερραίου Ἀρχιστρατήγου Ἐμμανουήλ Παπᾶ, τήν 5η Δεκεμβρίου 1821, προγραμματίζει διά τό τρέχον ἔτος 2021 μία σειρά ἐκδηλώσεων ἐπετειακοῦ καί διδακτικοῦ χαρακτῆρος, πού σύν Θεῷ, θά πραγματοποιηθοῦν μέ τήν συνεργασία θεσμικῶν φορέων τῆς περιοχῆς μας, ἀλλά καί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί θά ἀποτελέσουν ἀπό κοινοῦ μία καλή ἀφορμή γιά ὅλους μας, ὥστε νά ἀξιοποιήσουμε τήν πνευματική αὐτή παρακαταθήκη τῶν πατέρων μας καί τήν ἱστορική ἐμπειρία αὐτοῦ τοῦ μαρτυρικοῦ λαοῦ καί νά κρατήσουμε ἄσβηστη τή φλόγα τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ μελέτη καί ἡ βαθιά γνώση τῆς ἱστορίας, ἡ ἐπαγρύπνηση καί ἡ ἐγκατάλειψη τοῦ ἐφησυχασμοῦ, ἡ ἐθνική μας ἑνότητα καί ὁμοψυχία ἀποτελοῦν καί σήμερα τά πιό ἀποτελεσματικά ὅπλα, γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν ποικίλων ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καί πνευματικῶν προκλήσεων τῆς σύγχρονης ἐποχῆς. Ἡ μελέτη καί κυρίως ἡ γνώση τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας, ἀπηλλαγμένης ἀπό προκαταλήψεις, ἰδεολογικές ἀγκυλώσεις καί ἀνούσιες ὑπερβολές, θά μᾶς ὁδηγήσει νά ἀντιληφθοῦμε τήν διαχρονική ἀξία καί θαυμαστή ἐπικαιρότητα τῶν λόγων τοῦ συγγραφέως Στρατῆ Μυριβήλη: «Ὅμως ἕνας ἄνθρωπος, ἕνας λαός, ἕνα ἔθνος, δέν ἐξαφανίζεται μονάχα μέ τή φωτιά καί μέ τό σίδερο. Δέν ἐξαφανίζεται μονάχα μέ τό χάσιμο τῆς ζωῆς του. Ἐξαφανίζεται πιό σίγουρα, πιό τελειωτικά μέ
τό χάσιμο τῆς ψυχῆς του. Τῆς ψυχῆς του τῆς ἀτομικῆς, τῆς ψυχῆς του τῆς ὁμαδικῆς. Χάνω τήν ψυχή μου θά πεῖ: χάνω τήν οὐσιαστική μου ὕπαρξη. Ἄν ὑπάρχουμε σήμερα σάν Ἑλληνική φυλή, εἶναι γιατί κρατηθήκαμε ἀπό τό ἄμφιο τῆς θρησκείας μας ὅλα αὐτά τά χρόνια».

Ἡ δέ χάρις καί ὁ τηλαυγής φωτισμός τοῦ Ἐπιφανέντος Κυρίου καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εὔχομαι νά σκεπάζουν ὅλους σας πάντοτε ἁγιαστικῶς καί προστατευτικῶς.